

**Vabariigi Valitsuse määruse
„Navesti maastikukaitseala kaitse-eeskiri” eelnõu
SELETUSKIRI**

1. Sissejuhatus

Looduskaitseseaduse (edaspidi *LKS*) § 10 lõike 1 alusel on Vabariigi Valitsusel õigus võtta ala kaitse alla ja kehtestada ala kaitsekord. Eelnõukohase määrusega muudetakse olemasoleva maastikukaitseala kaitse-eesmärke ja kaitsekorda ning korrigeeritakse kaitseala välispiiri.

Navesti maastikukaitseala (edaspidi *kaitseala*) asub Viljandi maakonnas Põhja-Sakala vallas Kootsi ja Vihi külas.

Kaitseala territoorium on olnud kaitse all alates 1990. aastast, kui Viljandi Maakonnavalitsuse 21. augusti 1990. a määrusega nr 296 „Loodushoiust Viljandi maakonnas” moodustati Navesti orundi luidete kaitseala. Kaitseala kaitsekorda uuendati kui Viljandi Maakonnavalitsuse 9. novembri 1992. a määrusega nr 413 „Looduskaitse korraldus Viljandi maakonnas” moodustati Navesti maastikukaitseala. Navesti maastikukaitseala välispiir ja kehtiv kaitse-eeskiri on kinnitatud Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 1998. a määrusega nr 3 „Navesti ja Papioru maastikukaitsealade kaitse-eeskirjade ning välispiiri kirjelduste kinnitamine”.

Vastavalt LKS § 91 lõikele 1 kehtib enne selle seaduse jõustumist kaitse alla võetud kaitsealade ja kaitstavate looduse üksikobjektide kaitseks kehtestatud kaitsekord seni, kuni kehtestatakse looduskaitseseaduse alusel uued kaitse-eeskirjad. Seega ei võeta määrusega kaitse alla uut ala, vaid kinnitatakse kaitse all olevale alale kehtivate õigusaktide kohane kaitsekord.

Eelnõukohase määrusega muudetakse LKS § 13 lõike 1 alusel olemasoleva kaitseala kaitse-eesmärke ja kaitsekorda. Kaitse-eeskirja uuendamine on vajalik, et viia kaitsekord kooskõlla kehtivate õigusaktidega ning kaitseala piirijoone kulgemine viia vastavusse uuenenud kaardimaterjaliga. Vajalik on kaitseala ümbertsoneerimine nii, et väärtuslikud pinnavormid ja kaitsealuse liigi elupaik jääksid eraldi piiranguvööndisse. Kaitsekorra uuendamine tagab väärtusliku maastiku, elupaikade ja kaitsealuse liigi kaitse ning võimaldab kogu kaitseala sobivalt majandada.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti looduskaitse osakonna kaitse planeerimise büroo kaitse planeerimise spetsialist Meelis Suurkask (tel 516 4997, e-post meelis.suurkask@keskkonnaamet.ee), eelnõu kaitsekorra otstarbekust, looduskaitseseadusele vastavust ja seletuskirja nõuetekohast vormistust on kontrollinud looduskaitse osakonna kaitse planeerimise büroo juhtivspetsialist Eleri Laidma (tel 5304 7558, e-post eleri.laidma@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti üldosakonna jurist Kristiin Jääger (tel 680 7424, e-post kristiin.jaager@keskkonnaamet.ee) ja Advokaadibüroo FORT vandeadvokaat Kristel Raamat (tel 646 4045, e-post kristel.raamat@fortlegal.com). Keskkonnaministeeriumi kontaktisik eelnõu ministeeriumitevahelisel kooskõlastamisel ja kinnitamisel on Marika Erikson (tel 626 2880, e-post marika.erikson@envir.ee). Keeleliselt on toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee).

2. Eelnõu sisu, piirangute ja kaitse alla võtmise põhjendus

2.1. Kaitse-eesmärkide vastavus kaitse alla võtmise eeldustele

Kaitseala eesmärk on kaitsta, säilitada ja tutvustada piirkonnale iseloomulikku maastikku, Navesti orundi luiteid ja looduse mitmekesisust, aidata kaasa säästva puhkemajanduse ja elukeskkonna arengule ning tasakaalustatud keskkonnakasutusele. Samuti on eesmärk kaitsta II kaitsekategooria liiki kanakulli (*Accipiter gentilis*) ja tema elupaika.

Vastavalt LKS §-le 7 on kaitseala kaitse alla võtmise eeldused ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelistest lepingutest tulenev kohustus Kaitseala kaitse all olemise eelduseks on alale eesmärgiks seatud väärtuste ohustatus ja haruldus.

Väärtuste kirjeldus ja ohutegurid

Looduse mitmekesisus ja elupaigad

Suuremal osa Navesti maastikukaitseala pindalast kasvavad metsakooslused. Metsakoosluste puhul on Navesti maastikukaitsealal valdavalt tegemist mustika ja pohla kasvukohatüübiga ehk palumetsaga. Luidetevahelistes lohkudes ja luidete servaaladel kasvab rabastuvat metsa. Luidetel valitseb puurindes mänd, luidetevahelistes lohkudes ja luidete servaaladel lisanduvad kuusk ja lehtpuud. Navesti maastikukaitsealal on palumetsad levinud 78 ha suurusel alal, rabastuvad metsad 24 ha ja laanemetsad 18 ha suurusel alal. Puistu on tugevalt mõjutatud kaitseala läbivatest radadest ja metsade majandamisest. Puistu keskmine vanus on 88 aastat ja üle 75-aastase metsa osakaal on 72% metsamaa pindalast. Vanemate puistudega metsaerialdiste vanus ulatub üle 140 aasta.

Lisaks maastikuvaadete kujundamisele on metsaökosüsteemil oluline roll ka liigilise mitmekesisuse hoidjana. Kuna väljakujunenud metsakooslustes on liikide mitmekesisus noorte ja keskealiste metsadega võrreldes üldjuhul suurem, on vanad metsakooslused väärtuslikumad. Vanades metsades on hulk liike, mis inimtegevuse tulemusena hävivad, kuid millel on oluline roll metsa aineringes: puitu lagundavad seened, putukad, samblad, samblikud jt. (Laas, E. jt. 2011. Metsamajanduse alused). Teatud liikide säilimine sõltub suurel määral vanade ja suuremõõtmeliste puude olemasolust. Kui metsa ei majandata, kasvavad puud vanuseni, mis ületab tunduvalt tulundusmetsa puude vanuse. Vanade, surevate ja surnud puude eluvormid, nišid ja struktuur on märkimisväärselt mitmekesisem noorte puude omast. Enamik metsade taime- ja loomaliike on kohastunud või isegi spetsialiseerunud metsade arengu hilisemates staadiumides kujunevatele elupaikadele (Andersson, L. jt. 2003. Vääriselupaikade inventuur Eestis 1999–2002).

Emotsionaalselt ilusa maastiku moodustab vaheldusrikas maastikupilt. Emotsionaalselt hinnatakse kõrgemalt ka vanemaid, liigirikkamaid ja võimsamate puudega metsamaastikku.

Metsakooslusi ohustab metsade liigne raiumine ja tormikahjustused. Ohutegureid leevendavaid meetmeid on selgitatud punktis 2.5.2.3.

Navesti maastikukaitsealal leidub 0,9 ha aruniitu. See niidukooslus on osa looduslikust mitmekesisusest, kuigi selle pindala on suhteliselt väike. Selleks et niidukooslus püsiks, tuleb niiduala korrapäraselt võsast ja noortest puudest puhastada. Niidukoosluse väärtus seisneb

liigilises ja maastikulises mitmekesisuses ning avatud maastikuvaadetes. Niidukooslust eraldi kaitse-eesmärgiks ei seata.

Kanakull

Kanakull (*Accipiter gentilis*) on Eestis väikesearvuline ja hajusalt levinud haudelind, kelle arvukus on viimase kahekümne aastaga väga oluliselt (enam kui kaks korda) vähenenud. Kanakull on II kaitsekategooria liik ja Eesti ohustatud liikide punase nimestiku kohaselt ohulähedane (NT) liik. 2019. aasta seisuga on keskkonnaregistri andmetel Navesti maastikukaitsealal arvel üks kanakulli pesapaik.

Kanakulli ohustavad lageraied, metsade vanuse muutumine, sealhulgas on suur ohutegur vanade metsade ja suurte puude kadumine. Õnneks Eesti kanakulliasurkonnale kriitilise tähtsusega ohutegureid tänapäeval ei ole. Suureks ohuteguriks on pesapaikade hävimine, kuna metsade majandamisel on ette näha metsade fragmenteerumine, vanade metsafragmentide pindala vähenemine ning noorte metsade osa suurenemine. Pesitsusaegne häirimine on asurkonnale väiksema mõjuga ning seda võib lugeda keskmise tähtsusega ohuteguriks (Väli, Ü. Ja Tuule, A. 2015. Kanakulli (*Accipiter gentilis*) kaitse tegevuskava. lk 32).

Kevad-ristmadar

Kevad-ristmadar (*Cruciata glabra*) kuulub Eestis II kaitsekategooriasse ja tegemist on Eesti ohustatud liikide punase nimestiku ohustatud liigiga. Eestis on registreeritud kaks liigi leiukohta: Navesti maastikukaitsealal ja Ahja jõe ürgoru alal. Kevad-ristmadar kasvab kuivemates hõredates metsades ja teeservades ning eelistab liivast pinnast. Liigi arvukus Eestis kõigub. Navesti maastikukaitseala kevad-ristmadara kasvukoht on olnud aja jooksul erineva suurusega, kuid kaardimaterjalide analüüsimisel ilmneb kasvukoha kaardistamise ebatäpsus ja pindala arvutamise meetodika erinevus. Laias laastus võib visuaalse vaatluse alusel väita, et liigi kasvukoht on olnud suhteliselt stabiilne või viimastel aastatel kergelt laienev.

Kevad-ristmadara peamised ohutegurid on avamaade võsastumine niitmise või karjatamise katkemisel, tallamine ja ülemäärane inimtegevus (eElurikkus, 2017). Navesti maastikukaitsealal kasvab kevad-ristmadar lagedatel teepervedel ja metsaveeres, kus rohu kasv on suhteliselt madal. Kevad-ristmadar kasvab ka hõreda vähese alusmetsaga metsa all. Kevad-ristmadara kasvuala säilimiseks on oluline säilitada vanametsa turvet ja vajaduse korral likvideerida alusmetsa (kuuse järelkasvu). Soovitavad ei ole korruga suurelatuslikud muutused.

Kaitseala külastuskoormusest ja tallamisest tulenevaid kevad-ristmadara kasvuala kahjustusi ei ole täheldatud. Puudub vajadus täiendavate külastuspiirangute seadmiseks. Soovitav on mitte korraldada rahvarohkeid üritusi liigi kasvukohas. Kevad-ristmadarat eraldi kaitse-eesmärgiks ei seata. Liigi kaitse tagatakse looduskaitsealade kohase isendikaitsega (LKS § 55 lg 7) ja liigi elupaiga (kasvukoha) kaitsega, mis jääb Sakala tee piiranguvööndisse.

Lisaks eespool nimetatud loodusväärtustele on Navesti maastikukaitseala kaitse all hoidmine oluline haruldaste ja ohustatud taime- ja loomaliikide kaitseks. Praegu on teada, et kaitsealal kasvavad III kaitsekategooria kaitsealused taimeliigid suur-käopõll (*Listera ovata*) ja karukold (*Lycopodium clavatum*). Samas pole nende liikide eraldi kaitse-eesmärgina nimetamine vajalik, kuna eesmärgiks seatavate elupaikade ja koosluste kaitseks kehtestatav kaitsekord tagab kaudsel ka liikide kaitse. See tähendab, et kaitsekorra väljatöötamisel on lähtutud kaitse-eesmärgina loetletud koosluste ökoloogilistest nõudlustest. Seeläbi tagatakse kaitse kõikidele liikidele, kelle elupaigaks on kaitse-eesmärgiks olev kooslus. Kaitseala kaitse-eesmärgiks on

seatud need kooslused, mille kaitse jaoks on tegemist esindusliku ja soodsa seisundi säilitamiseks olulise alaga. Kaitse-eeskirjas sätestatud kaalutusõiguse teostamisel sisustatakse kaitsealuste liikide kaitset (LKS § 14 lõige 2) LKS §-s 55 sätestatud isendikaitse kaudu. Teiste sõnadega tuleb nende liikide puhul kaitseala valitseja nõusolekul lubatud tegevusteks ja kaitseala valitseja nõusolekuta keelatud tegevusteks nõusolekut andes arvestada, et kavandatud tegevus ei oleks vastuolus LKS §-s 55 sätestatud isendikaitse põhimõtetega. Isendikaitse väldib konkreetsete isendite surmamist, kahjustamist ja hävitamist, kuid ei taga nende liikide elupaikade säilimist sellises mahus, et oleks tagatud nende liikide püsiv pikaajaline säilimine nende leviku alal. Nende liikide korral tuleb arvestada, et kaitseala valitseja võib tuginedes LKS §-s 55 sätestatud isendikaitse sätetele seada lisaks kaitse-eeskirjas esitatud piirangutele liigispetsiifilisi tingimusi, mis on vajalikud isendikaitseks.

Ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus

Navesti orundi luiteliste pinnavormide maastik

Navesti maastikukaitseala tuumiku moodustavad Navesti orundi luitelised pinnavormid. Navesti jõest põhja pool levivad tuuletekkelised pinnavormid on tuntud ka Vanaõue luidetena. Navesti orundi suudmeala luited levivad Navesti jõe läänekaldal 2,2 km pikkuse loodekagusuunalise vööndina, suhtelise kõrgusega kuni 14 m. Luiteid katab palumännik ja luidetevahelistes nõgudes kasvavad soisemad metsad. Luidestiku lõunaosas on luidete vahel suletud 4 ha suurune raba.

Maastik on inimese poolt tajutav, looduslike ja/või inimtekkeliste tegurite toimel ning vastasmõjul kujunenud iseloomulik ala. See definitsioon peegeldab mõtet, et maastik areneb ajas vastavalt looduses ja inimühiskonnas toimuvatele protsessidele. Maastik on tervik, mille looduslike ja kultuurilisi osi tuleb vaadelda koos. Pärandmaastikuks peetakse mingi piirkonna jaoks iseloomulikku maastikku, mis on tekkinud inimese ja looduse kaua kestnud ühistegevusel. Pärandkultuurimaastik on keskkond, mille on ühiselt kujundanud elutu ja elusloodus, hõlmates pärandkooslusi, kultuuripärandit ning pärimuskultuuri.

Viljandi maakonna teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” alusel asub Navesti maastikukaitseala kohaliku tähtsusega maastikul – maastik Navesti org Kootsi ja Vihi küla vahel. Tegemist on kohaliku väärtusliku alaga Põhja-Viljandimaal, mis on juba pikka aega olnud populaarne puhkemaastik. Tüübilt on tegemist loodusmaastikuga ja paigaga, mis seostub ajaloo sündmusega või omab muud sümboolset tähendust (Viljandimaa väärtuslikud maastikud, 2004).

Paiga kultuurilis-ajaloolist väärtust tõstab säilinud metsatee, mida mööda Carl Robert Jakobson käis Kurgjalt Viljandisse, et toimetada ajalehte Sakala. Tänapäeval kulgeb sellel metsateel Sakala tee matkarada. Matkarajalt avanevad vaated Navesti orundi luidetele.

Navesti maastikukaitseala on loodud pinnavormide kaitseks. Kaitseala peamiseks kaitse-eesmärgiks on maastiku üldilme ja pinnavormide säilimine. Nimetatud kaitse-eesmärgi saavutamine on tihedalt seotud maastikul paiknevate taimekoosluste ja elupaikade kaitsega ning nende säilitamisega. Samas vajab maastikuvaadete säilimine metsa- ja niiduelupaikade majandamist ja maastikuvaadete hooldamist.

Rekreatsiooniala

Navesti maastikukaitseala on olnud traditsiooniliselt oluline Suure-Jaani linnarahva ja

piirkonna inimeste puhkeala, marja- ja seenemets. Maastikukaitseala luitestikku läbib RMK Sakala tee matkarada ja matkaraja ääres asub Luite lõkkekoht. Navesti maastikukaitseala eesmärk on aidata kaasa säästva puhkemajanduse ja elukeskkonna arengule ning tasakaalustatud keskkonnakasutusele. Kaitseala kaitsekorda püütakse kujundada nii, et saavutada tasakaal puhkemajanduse vajaduste ja kaitseala esteetiliste ja loodusväärtuste vahel.

2.2. Kaitse alla võtmise otstarbekus

Navesti maastikukaitseala on 1990. aastast kaitse all olnud ala. Kaitsealal on oluline tähtsus piirkonna omapärase maastiku, Navesti orundi luiteliste pinnavormide ja looduse mitmekesisuse säilimisel ning säästva puhkemajanduse ja tasakaalustatud keskkonnakasutuse edendamisel. Ala on jätkuvalt puhkemajanduslikus kasutuses ning kuna eelmises peatükis mainitud ohutegurid on endiselt aktuaalsed, siis on otstarbekas kaitset jätkata. Peaasjalikult nii raiete kui ka ehitustegevuse ja kaevandamise negatiivse mõju ärahoidmiseks pole tõhusamat viisi kui kaitse jätkamine. Tegemist ei ole uue kaitsealaga, vaid vana kaitsekorraga alale optimaalse kaitsekorra ja looduses jälgitava piiri kehtestamisega.

Kaitseala territooriumist moodustavad metsakooslused 96%. Navesti maastikukaitsealal on palumetsad levinud 78 ha suurusel alal, rabastuvad metsad 24 ha ja laanemetsad 18 ha suurusel alal. Puistu keskmine vanus on 88 aastat ja üle 75-aastase metsa osakaal on 72% metsamaa pindalast. Vanemate puistudega metsaeraldiste vanus ulatub üle 140 aasta.

Navesti maastikukaitsealal asuvad Navesti orundi suudmeala luitelised pinnavormid, mis levivad Navesti jõe läänekaldal 2,2 km pikkuse loode-kagusuunalise vööndina, luidete absoluutne kõrgus on kuni 47 m ja suhtelise kõrgus kuni 14 m. Luided on inimtegevusest vähe mõjutatud. Luiteahelik on tekkinud kunagise Balti jääpaisjärve taandumisel ning omab suurt teaduslikku tähtsust ja rekreatiivset väärtust.

2.3. Kaitstava loodusobjekti tüübi valik

Kaitseala tüübiks valiti maastikukaitseala, kuna kaitseala peamine kaitse-eesmärk on omapäraste pinnavormide, maastiku ja metsakoosluste kaitse. Maastikukaitseala on kaitseala maastiku säilitamiseks, kaitsmiseks, uurimiseks, tutvustamiseks ja kasutamise reguleerimiseks.

Hoiuala on mõeldud looduslike koosluste ja liikide, mitte maastiku kaitseks, mistõttu ei ole hoiuala sobiv. Hoiuala kaitsekord ei võimalda mitme vajaliku piirangu rakendamist (nt ehitamine, metsade majandamine). Püsielupaigana kaitstakse ainult konkreetse liigi elupaika, mitte erinevate väärtustega looduskompleksi, mistõttu see ei sobi maastiku kaitseks.

2.4. Kaitstava loodusobjekti välispiir ja vööndite piirid

Kaitseala piiritlemisel on lähtunud põhimõttest, et kaitsealasse on hõlmatud kaitset vajavad loodusväärtused ning ala piirid peavad olema looduses selgelt tuvastatavad ja üheselt mõistetavad. Seetõttu on piiritlemisel kasutatud selgepiirilisi ja ajas vähe muutuvaid objekte (ojad ja jõed, teed, metsa-põllu kõlvikupiirid, mõõdistatud maaüksused). Kaitseala piir on kantud kaardile, kasutades alusena Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid.

2019. aasta seisuga on keskkonnaregistri andmetel Navesti maastikukaitseala pindala 168,8 ha. Pärast välispiiri korrigeerimist on kaitseala pindala 169,7 ha. Kaitseala muutub 0,9 ha suuremaks. Välispiiri korrigeeritakse vastavalt uuenenud kaardimaterjalile. Kaitseala pindalast moodustab riigimaa 113,8 ha (s.o 67%) ja eramaa 55,9 ha (s.o 33%, 11 katastriüksust).

Kaitseala välispiir kulgeb kaitseala lääneservas mööda metsasihi servas oleva kraavi kaitsealapoolset serva ning teeb metsasihtide ristumiskohas kaasa kraavilooke. Kaitseala põhjaservas kulgeb piir mööda gaasitrassi sihi kaitsealapoolset serva ja edasi mööda kraavide ja sihtide kaitsealapoolset serva kuni Maltsaare ojani. Edasi kulgeb piir mööda Maltsaare oja kaitsealapoolset serva kuni Mudiste–Suure-Jaani–Vändra maantee katastriüksuseni. Edasi kulgeb piir mööda maantee katastriüksuse piiri kuni katastriüksuse 75901:001:0672 lääneservas asuva metsa servani (kõlvikupiirini). Edasi kulgeb piir põhja poole mööda metsa kõlvikupiiri kuni elektriliini sihini. Seejärel kulgeb piir metsakõlviku nurgast põiki üle elektriliini sihi teisel pool elektriliini sihti asuva metsasihi kaitsealapoolse nurgani.

Vastavalt eelnõukohasele kaitse-eeskirjale on kaitseala tsoneeritud kahte piiranguvööndisse, Navesti ja Sakala tee piiranguvööndisse. Kaks piiranguvööndit on moodustatud metsade majandamise erisuste pärast. Metsade majandamise erisused tulenevad külastuskorralduslikest vajadusest ja kanakulli elupaiga kaitsest.

Sakala tee piiranguvööndi pindala on 83,2 ha. Piiranguvöönd on piiritletud nii, et vööndisse jäävad Sakala tee matkaraja äärsed alad 150 meetri kauguseni tee telgjoonest ja kanakulli pesapaiga ümbrus. Sakala tee piiranguvööndi eesmärk on kaitsta, säilitada ja tutvustada piirkonnale iseloomulikku maastikku, Navesti orundi luiteid ja looduse mitmekesisust. Samuti on eesmärk aidata kaasa säästva puhkemajanduse ja elukeskkonna arengule ja tasakaalustatud keskkonnakasutusele ning tagada kanakulli elupaiga kaitse. Piiranguvööndi kaitsekorra erisus tuleneb soovist säilitada matkatee ümbruses puhkemetsa ja vältida lageraiet.

Sakala tee piiranguvööndi koosseisu kuuluvad katastriüksuste Elevere-Juhani 75901:001:0027, Jaagu-Ruudu 75901:001:0773, Sakala-Tamme 75901:002:1122, Tamme-Eichfeldti 75901:002:0200 ja Vastemõisa metskond 55 75901:001:0010 kaitseala koosseisu jäävad alad täies ulatuses ning katastriüksuste Tahkesoo 75901:001:0045, Jõekäru 75901:002:0642, Liivaku 75901:002:0752, Vastemõisa metskond 23 75901:002:7207 ja Vastemõisa metskond 15 75901:001:6306 kaitseala koosseisu jäävad maad Sakala tee matkaraja (metsatee) keskteljest 150 meetri kauguseni.

Navesti piiranguvööndi pindala on 86,5 ha. Navesti piiranguvööndi eesmärk on kaitsta, säilitada ja tutvustada piirkonnale iseloomulikku maastikku, Navesti orundi luiteid ja looduse mitmekesisust, aidata kaasa säästva puhkemajanduse ja elukeskkonna arengule ning tasakaalustatud keskkonnakasutusele. Navesti piiranguvöönd koosneb kolmest osast ja on piiritletud kaitseala välispiiri ja Sakala tee piiranguvööndiga.

2.5. Kaitsekord

2.5.1. Kaitsekorra kavandamine

Kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal leiduvate loodusväärtustega (keskkonnaregister) ja Keskkonnaameti looduskaitse osakonna kaitse planeerimise büroo

spetsialistide välitöödel saadud infoga. Praegu kehtib alal 1998. a kinnitatud kaitse-eeskiri, mis vastavalt LKS § 91 lg 1 kehtib kuni 2023. aasta 1. maini. Olemasolevat kaitseala välispiiri korrigeeritakse uuenenud kaardimaterjali kohaselt ning täpsustatakse kaitse-eesmärke. Kaitsekorra uuendamine tagab väärtusliku maastiku, kaitsealuste liikide elupaikade kaitse ning võimaldab kogu kaitseala sobivalt majandada. Määrusega kehtestatakse kaitse all olevale alale kehtivate õigusaktide kohane kaitsekord.

Kaitse-eeskirjaga kehtestatavad piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagab kaitsealal leiduvate elupaikade ja liikide soodsa seisundi ning maastiku säilimise ja on proportsionaalne saavutatavale efektile. Leebem kaitsereežiim seaks ohtu kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamise ja kaitseväärtuste säilimise.

Kaitseala kaitse-eeskiri seab kitsendused omandiõigusele (PS § 32). Keskkonda mõjutava tegevuse õigusliku regulatsiooni aluseks on PS §-st 5 tulenev loodusvarade ja loodusressursside kui rahvusliku rikkuse säästva kasutamise põhimõte. Elu- ja looduskeskkonna säästmise ja sellele tekitatud kahju hüvitamise kohustus tuleneb PS §-st 53. Tulenevalt PS §-dest 5, 32 ja 53 ning keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja looduskaitseseaduse alusel võib omandiõigust piirata. Omandiõiguse põhiollemuse säilimiseks peavad seadusest tulenevad piirangud olema proportsionaalsed ehk piirangu eesmärgi saavutamiseks sobivad, vajalikud ja mõõdukad. Kaitse-eeskirjaga piirangute seadmise eesmärk on alal leiduvate loodusväärtuste säilimine. Seda eesmärki saab lugeda õiguspäraseks, kuna abinõud, mis soodustavad eesmärgi saavutamist, on õiguslikult sobivad: kaitseala moodustamine ja loodusväärtusi kahjustavatele tegevustele piirangute seadmine aitab kaasa kaitseala eesmärkide täitmisele. Abinõu on vajalik, kui eesmärki ei ole võimalik saavutada mõne teise isikut vähem koormava abinõuga, mis on vähemalt sama efektiivne. Kaitse-eeskirja regulatsiooni eesmärgi (loodusväärtuste säilimine) täitmiseks ei ole muid vähemalt sama efektiivseid, kuid isikuid vähem koormavaid meetmeid. Abinõu mõõdukuse üle otsustamiseks tuleb kaaluda ühelt poolt isikutele antud õigusesse sekkumise ulatust ja intensiivsust, teiselt poolt aga eesmärgi tähtsust. Eesti ja Euroopa loodusväärtuste säilimine on oluline eesmärk. Alale kaitse tagamisega ja tegevustele piirangute seadmiselega ala loodusväärtused säilivad, loodusväärtusi kahjustavate tegevuste elluviimisel need hävivad.

Vastavalt kaitsekorra eripärale, majandustegevuse piiramise astmele ja asukohale on kaitseala tsoonieritud kahte piiranguvööndisse, Sakala tee ja Navesti piiranguvööndisse.

Kaitseala seniste piiride muutmiseks ja kaitsekorra uuendamiseks tunnistatakse määrusega kehtetuks Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 1998. a määruse nr 3 „Navesti ja Papioru maastikukaitsealade kaitse-eeskirjade ning välispiiri kirjelduste kinnitamine” punkti 1 alapunktid 1 ja 2.

Käesolev kaitse-eeskiri ei reguleeri pilliroo ega adru varumist, ujuvvahenditega sõitmist ja kalapüüki, kuna kaitsealal ei ole adru ega pilliroogu ning puuduvad veekogud, kus ujuvvahendiga sõita ja püüda kala. Samuti ei reguleerita kaitse-eeskirjaga lautri ja paadisilla püstitamist või laiendamist kuna lauter on merre ulatuvate kiviridadega ääristatud paatide randumiskoht, mida on võimalik rajada ainult mereranda ning kaitsealal puuduvad veekogud, kuhu rajada paadisilda.

2.5.2. Piiranguvööndi kaitsekord

2.5.2.1. Piiranguvööndi eesmärgid

Sakala tee piiranguvööndi kaitse-eesmärk on kaitsta, säilitada ja tutvustada piirkonnale iseloomulikke maastikke, Navesti orundi luiteid ja looduse mitmekesisust, aidata kaasa säästva puhkemajanduse ja elukeskkonna arengule ning tasakaalustatud keskkonnakasutusele. Samuti on eesmärk tagada kaitseala eesmärgiks oleva linnuliigi pesitsusaegne häirimatus ja elupaiga kaitse.

Navesti piiranguvööndi kaitse-eesmärk on kaitsta, säilitada ja tutvustada piirkonnale iseloomulikke maastikke, Navesti orundi luiteid ja looduse mitmekesisust, aidata kaasa säästva puhkemajanduse ja elukeskkonna arengule ning tasakaalustatud keskkonnakasutusele.

2.5.2.2. Lubatud tegevused

Kaitse-eeskirja kohaselt on inimestel lubatud kaitsealal viibida ning korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning pidada jahti. Inimeste liikumist ja loodusandide kasutamist pole piiratud, kuna tegemist on olulise puhkealaga. Kaitseala pinnas ja kooslused on külastuskoormusele suhteliselt vastupidavad ning vajaduse korral külastuskorralduslike meetmete rakendamisel ei kahjusta kaitseala külastamine kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamist. Kaitsealal on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis ei ole selleks kaitseala valitseja nõusolekul ettevalmistatud ega tähistatud. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis ei ole selleks kaitseala valitseja nõusolekul ettevalmistatud ega tähistatud, on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul. Rahvaürituseks ettevalmistatud kohas ürituse korraldamiseks piiranguid ei seata. Selleks et vältida pinnase ja koosluste kahjustamist, on suurema osalejate arvuga rahvaürituse korraldamiseks selleks ettevalmistamata kohas vajalik kaitseala valitseja nõusolek. Kaitseala valitseja saab oma kaalutlusõigusega hinnata rahvaürituse planeeritavat mõju kaitseväärtustele ning anda soovitusi meetmete rakendamiseks, et ebasoovitavat mõju vältida.

Kaitseala väiksuse ja tuleohtliku taimestiku tõttu on alal telkimine ja lõkke tegemine lubatud kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud.

Kaitsealal on lubatud jahipidamine. Kaitsealal puuduvad liigid, keda jahipidamine kahjustaks.

Kaitsealal on lubatud sõiduki ja maastikusõidukiga sõitmine teedel, jalgrattaga ka radadel. Ehitusseadustiku § 92 lg 1 kohaselt on tee inimeste, sõidukite või loomade liikumiseks või liiklemiseks ettenähtud rajatis. Kaitseala teedel sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmisele kohalduvad liiklusseaduses sätestatud nõuded ja piirangud. Sealhulgas tuleb arvestada, et maastikusõidukit tohib teel liikumiseks kasutada liiklusseaduse §-s 154 nimetatud juhul, st jõgede, teede ja muude takistuste ületamiskohtades ning lumega kaetud teel, mis ei ole mootorsõidukitele ajutiselt läbitav, ning teel, kus seda lubab sellekohane liikluskorraldusvahend, samuti politsei- ja tollitöötajad ametiülesannete täitmisel, haige toimetamisel haiglasse, päästetööde tegemisel ning muudel juhtudel, mis on seotud ametiülesannete täitmisega (nagu elektri- ja sideliinide hooldus- ja parandustööde tegemine või muud sellised tegevused).

Sõiduki ja maastikusõidukiga sõitmine väljaspool teid on lubatud järelevalve ja päästetöödel,

kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel ning kaitse-eeskirjaga lubatud tegevusel, sealhulgas metsa- ja põllumajandustöödel. Kaitsealal on laiad metsasihid, millel liikumine on reguleeritud sarnaselt maastikul sõitmisega. Jalgrattaga on lubatud sõita radadel. Tegemist on kuivade liivaste metsaradadega, mida rattaga sõitmine ei kahjusta.

Kaitseala valitseja nõusolekul on kaitsealal lubatud uue maaparandussüsteemi rajamine. Maaparandussüsteem on maaparandusseaduse tähenduses maatulundusmaa viljelusväärtuse suurendamiseks ja keskkonnakaitseks vajalike ehitiste kogum, mis on kinnisasja oluline osa tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 54 lõike 1 tähenduses. Regulatsioon võimaldab vajaduse korral suunata väljaspool kaitseala oleva maaparandussüsteemi eesvoolu kaitseala servas kulgevasse Maltsaare oja, st võimaldab kaevata uue kraavi. Kuna otsus jääb kaitseala valitseja kaalutusotsuseks, siis ei kahjusta see regulatsioon kaitseala kaitse-eesmärke.

Kaitseala valitseja nõusolekul on kaitsealal lubatud veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmise. Kaitseala piiril asub Maltsaare oja, mis on kohati kraavi suunatud. Võib tekkida vajadus oja kallaste korrastamiseks. Kaitseala valitsejale jääb õigus hinnata piiranguvööndis olevate veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmisega kaasnevate tööde mõju kaitseväärtustele.

Kaitseala valitseja nõusolekul on kaitsealal lubatud biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine. Väga suure tõenäosusega ei ole vaja biotsiide, taimekaitsevahendeid ja väetisi kaitsealal kasutada. Regulatsiooniga jäetakse siiski võimalus kaitseala valitseja kaalutusotsuse korras neid vahendeid kasutada. Regulatsiooni peamine eesmärk on jätta võimalus võõrliikide tõrjeks. Kaitsealast 3,5 km kaugusel asub Sosnovski karuputke kasvuala.

Kaitseala valitseja nõusolekul on kaitsealal lubatud ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise, püstitamine. See regulatsioon võimaldab kaitsealale rajada külastuskorraldusega seotud rajatise ja hooldada kommunikatsioone (parkla, tualett, metsateede infrastruktuur, õhuliinide korrastamine jms). Rajatise, milleks on suunaviidad, infotahvlid jms, võib lubada ka metsamaale püstitada, sest nende mõju kaitseväärtustele puudub või on väike. Rajatise paigaldamine on vaja kaitseala valitsejaga kooskõlastada, et leida sellele sobiv asukoht, kus mõju väärtustele oleks minimaalne. Näiteks võib samblikurikkale metsakooslusele püstitatud suurem rajatis ja selle kasutamine kahjustada metsaalust samblikurinnet.

Regulatsiooni alusel piiratakse hoonete püstitamist metsamaale. Kaitseala metsad asuvad reljeefsel pinnal, kus hoone ja selle juurde kuuluva taristu rajamine kahjustaks oluliselt pinnast ja rikuks pinnavormi. Kuna kaitseala maastikuilme määravad luidetel ja luidetevahelistes orgudes paiknevad metsad, on oluline, et metsamaa säiliks metsasena.

2.5.2.3. Metsa majandamine

Navesti maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks on pinnavormide ja maastiku kaitse. Maastiku kaitse on oluline rõhuasetus maastiku üldilme säilitamisel. Uue kaitsekorra kohaselt on Navesti maastikukaitseala tsoneeritud kahte piiranguvööndisse: Sakala tee ja Navesti piiranguvöönd. Sakala tee piiranguvööndi eesmärk on säilitada sobilikku puhkemaastikku ja samas ka kanakullile sobivat elupaika. Muudatus kaitsekorras tingib selle, et Sakala tee piiranguvööndis kaob ära võimalus majandada metsa turberaie korras. Sakala tee piiranguvööndis on võimalik metsa majandada vaid püsimeetsana. Kuna Sakala tee piiranguvööndis asub kanakulli pesapaik,

siis seatakse metsatöödele ajaline piirang, et tagada kanakulli pesitsusajal raierahu. Metsatööd on lubatud ajavahemikus 15. augustist 28. veebruarini (Väli, Ü. Ja Tuule, A. 2015. Kanakulli (*Accipiter gentilis*) kaitse tegevuskava).

Püsimets on metsaosa, kus kasutatakse valikraiet, millega luuakse uuenduse tekkeks minihäile, kus on piisavalt valgust ja kõrvaldatud otsene juurkonkurents. Püsimetsas tehtavate väikehäilude diameeter ei ületa ½ puistu keskmisest kõrgusest. Püsimetsana majandatakse erivanuselisi või kahe- ja kolme- ja okaspuistuid, kus välja raiutud või välja langenud puud asenduvad pidevalt uutega. Püsimetsa majandamisel tagatakse metsakoosluse stabiilsus (Laas, E. jt. 2011. Metsamajanduse alused). Sakala tee piiranguvööndi metsade majandamisel on eesmärk saavutada olukord, kus luidete leviku piirkonnas on kõrge vanusega suhteliselt mitmekesise liituvusega valgusküllane männimets, kus avanevad vaated luidete nõlvadele ning kus kasvab ohtralt metsamarju ja seeni.

Viimase 27 aasta kogemus ajast, kui ala on olnud kaitse all, on näidanud, et turberaie korras metsa uuenemist peaaegu ei toimu. Suhteliselt suure kuuse osakaaluga puistutes paraneb küll kuuse alusmetsa kasv, aga korralikku metsauuenemist ei toimu. Pohla kasvukohas turberaiest mõjutatud aladel metsauuendust peaaegu ei ole. Metsauuendus ehk noored metsaeraldised on kujunenud kunagistele endistele lageraielankidele. Eeltoodust lähtudes on Sakala tee piiranguvööndis turberaie keelatud, kuid samas lubatakse uue kaitsekorra kohaselt kaitseala valitseja nõusolekul Navesti piiranguvööndis lageraiet kuni 1 ha suuruste lankidena. Lageraielangi suuruse määramisel (1 ha) on arvestatud, et maastiku üldilmesse ei tekiks suuri lagedaid alasid ning need asuvad reljeefsel pinnal, kus keskkonnatingimused (mullatingimused) on väga vahelduvad. Suurte lankide ääres tekivad lisaks päikesekahjustused. Ühe hektari suurune lageraielank on piisava suurusega metsauuenduse edenemiseks.

Navesti piiranguvööndis lubatakse kaitseala valitseja nõusolekul endiselt turberaiet langi suurusega kuni 5 ha. Uuendusena on täpsustatud, et turberaietest on lubatud häilraie ja aegjärgne raie. Veerraie on keelatud, kuna 5 ha lubatud raielangi suuruse korral tekiks maastikku pikad lagedad koridorid. Langetusmasinatega metsa majandades on soovitatav turberaie puhul kasutada häilraiet. Turberaie langi suurus 5 ha on valitud, arvestades piirkonna maastiku ja metsaeraldiste eripära ning kaalutlusel, et vähendada häirimise intensiivsust. Parem tegutseda harva suuremal alal, kui igal aastal väikestel aladel.

Navesti piiranguvööndis tuleb elustiku mitmekesisuse säilitamiseks jätta raiel hektari kohta alles vähemalt 20 tihumeetrit puid või nende säilinud püstiseisvaid osi, mis ei kuulu koristamisele ja jäävad metsa alaliseks. Elustiku mitmekesisuse tagamiseks alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega, nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid. Need tingimused on vajalikud, et tagada raiutavas puistus elustiku mitmekesisuse säilitamise seisukohast oluliste elementide säilimine, mis aitab säilitada nii konkreetset puistus kui ka piiranguvööndis tervikuna mitmekesist elustikku. Kanakulli elupaigaeelistusi silmas pidades on soovitatav säilikpuud jätta kasvama grupiti (Väli, Ü. ja Tuule, A. 2015. Kanakulli (*Accipiter gentilis*) kaitse tegevuskava).

Võttes aluseks kaitseala metsade eripära ning asjaolu, et raieküpseks loetakse keskel läbi 100-aastast männikut, samas kui mändide eluiga võib ületada 300 aastat (Keppart, V. 2006. Säästva metsamajanduse alused), on liigilise mitmekesisuse ja väärtuslike vanade puude kaitseks, samuti rekreatsioonilisel ja maastiku üldilme säilitamise eesmärgil kaitse-eeskirjaga seatud tingimuseks, et üle 75-aastase kaalutud keskmise vanusega metsa osakaal peab olema vähemalt

50% katastriüksuse metsamaa pindalast. 50% piiri seadmise alus on võetud määrusega „Kanakulli püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” seatud tingimustest.

Kaitseala valitseja nõusolekul on kaitsealal lubatud puhtpuistute kujundamine. Kaitsealadel on loodusliku mitmekesisuse säilitamiseks soovitatav metsa majandada segapuistutena. Navesti maastikukaitsealal võib luidete piirkonnas tekkida maastikuvaadete säilimiseks vajadus kujundada valgusküllaseid männikuid (puhtpuistuid). Seepärast on kaitsekorras võimalus kaitseala valitseja nõusolekul puhtpuistute kujundamiseks.

2.5.2.4. Vajalikud tegevused

Kaitsealal on maastikuvaadete avamiseks ja säilimiseks vajalik puu- ja põõsarinde kujundamine ja harvendamine või raadamine kaitseala valitsejaga kooskõlastatud ulatuses. Need tööd lähtuvad eelkõige vajadusest säilitada avatud maastikuvaateid ja vaateid luidetele. Niidualade säilimiseks on vajalik neid aeg-ajalt võsast puhastada.

2.5.2.5. Keelatud tegevused

Piiranguvööndis on keelatud energiapuistute rajamine ja maavara kaevandamine. Energiapuistu korral on tegemist intensiivselt majandatava monokultuurse kultuurkooslusega, mille rajamiseks ei ole kaitsealal kohta. Energiapuistute rajamine vähendab kaitseala liigilist mitmekesisust ja ala esteetilisust väärtust. Energiapuistu rajamine nõuaks mõne olemasoleva koosluse pindala vähendamist ja on seega vastuolus kaitseala kaitse-eesmärkidega. Maavara kaevandamine kahjustab kaitseala põhiväärtuste ehk pinnavormide säilimist, rikuks piirkonna veerežiimi, elupaikade seisundit ja muudaks oluliselt maastiku üldilmet ning on seega vastuolus kaitseala kaitse-eesmärkidega.

2.5.3. Tegevuste kooskõlastamine kaitseala valitsejaga

Tegevused, mis on keelatud, kui selleks ei ole kaitseala valitseja nõusolekut, on määratud vastavalt LKS § 14 lõikele 1. Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja kõlvikute sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid, kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut, lubada ehitada ehitusteatisel kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, anda projekteerimistingimusi, anda ehitusluba, rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba või ehitusluba ega esitada ehitusteatisi, ning jahiulukeid lisaõõta.

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud rajada uut veekogu, sest praeguste teadmiste kohaselt puudub kaitsealal vajadus uute veekogude rajamiseks. Uue veekogu rajamine eeldab kaevetöid ja need kahjustavad olemasolevaid pinnavorme (maastiku).

Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamist või kaitseala seisundit. Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides

nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

Praktikas on tingimuste esitamine kõige enam kasutatav võte, millega välditakse kaitsealadel majandustegevuse kahjustavat mõju. Enamasti ei keelata tegevust, mis on kaitse-eeskirjas lubatud kaitseala valitseja nõusolekul, vaid püütakse kaalutusõiguse kaudu leida lahendusi, kus tegevus loodusväärtusi ei kahjusta, ühitades looduskaitse ja arendushuvid.

3. Menetluse kirjeldus

[/Täendatakse peale avalikustamist/](#)

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus ei ole seotud EL õigusega.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse mõju on positiivne loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega kaasa inimeste põhivajaduste ja elukvaliteedi tagamisele. Määrus aitab paremini tagada maastiku pinnavormide, metsakoosluste ja seal leiduvate liikide kaitset. Kehtestatud kaitsekord arvestab ala eesmärgiks olevate väärtuste kaitse vajadusi ja selle rakendamine tagab nende säilimise.

Uue kaitse-eeskirja kehtestamine aitab kaasa rahvusvaheliste kohustuste täitmisele, seega on mõju välissuhetele positiivne. Looduse mitmekesisuse ehk elurikkuse säilitamise ja suurendamise vajaduse sätestavad nii Euroopa 2020 kui ka Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava. Sellest tulenevalt on elurikkuse vähenemise peatamiseks ja taastamiseks kinnitatud EL elurikkuse strateegia aastani 2020 (KOM(2011)2441), mis seab liikmesriigile konkreetsed ja mõõdetavad eesmärgid elurikkuse (liikide ja elupaikade seisundi) parandamiseks aastaks 2020. Kinnitatav õigusakt toetab otseselt nende eesmärkide saavutamist.

Navesti maastikukaitseala on juba riikliku kaitse all, mistõttu puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Planeeringud tuleb kooskõlla viia kehtestatud õigusaktidega. Seega mõjutab määruse kehtestamine ka kehtestatud planeeringuid. Teadaolevalt vastuolusid kehtivate planeeringutega ei ole, mistõttu oluline mõju selles küsimuses puudub. Määruse eelnõu avalikustamise käigus saadeti kohalikele omavalitsustele ja maaomanikele arvamuse avaldamiseks eelnõu materjalid. Selle käigus ei esitatud vastuväiteid, et määruse jõustumine takistaks kehtivate planeeringute teostamist. LKS § 9 lõike 7¹ punktide 3 ja 4 järgi on avalikustamise üks eesmärk saada menetlusosalistelt neile teadaolevaid andmeid, mis on seotud eelnõuga.

Vastavalt maamaksuseaduse §-le 4 kaasneb määruse jõustumisega kohaliku omavalitsuse maamaksutulude mõningane vähenemine. Maamaksuseaduse § 4 lõike 3 kohaselt hakkab maamaksusoodustus kehtima kaitse-eeskirja jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuaril.

Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punkti 1¹ kohaselt kaitsealade sihtkaitsevööndi maalt maamaksu ei maksta ja § 4 lõike 2 kohaselt looduskaitseaduse §-s 31 sätestatud piiranguvööndi maalt makstakse maamaksu 50% maamaksu määrast. Kaitseala piiri korrigeerimise tulemusena muutub kaitseala 0,9 ha võrra suuremaks, mille tulemusena väheneb maamaksu laekumine Põhja-Sakala Vallavalitsusele ligikaudu 3 eurot aastas.

Kaitsealale ei jää kaitset väärivaid poollooduslike kooslusi, seega kulutused poollooduslike koosluste hooldamisele puuduvad.

Navesti maastikukaitseala jääb endiselt tsoneerituks piiranguvööndisse ning kuna piiranguvööndi metsade majandamine oli ka varem kitsendatud, ei kaasne kaitsekorra muutmisega olulist majandustulu vähenemist.

Piiranguvööndi maad riigile ei omandata ja seega kulud riigile puuduvad.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Vaidlustamine

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätteid, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastatakse teiste ministeeriumidega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu.